

**Odkrywanie
tradycji
MEDYNI
2020**

Ośrodek Garncarski MEDYNIA

Niedaleko stolicy Podkarpacia, w Gminie Czarna, położone są cztery wioski zwane garncarskimi. To Medynia Głogowska, Medynia Łańcucka, Zalesie i Pogwizdów. Położone obok siebie tworzą ośrodek znany pod symboliczną nazwą MEDYNIA. Tradycje garncarskie sięgają tu XVIII wieku. Jednak okres powszechnego zakładania warsztatów i prężnego rozwoju przypada na II połowę XIX wieku i lata 60-te XX wieku. O wielkości ośrodka garncarskiego świadczy fakt, że na mapie tych terenów, opierając się na pamięci najstarszych mieszkańców, zaznaczyć można dziś około 100 pieców garncarskich. Trudno policzyć samych garncarzy, gdyż w warsztatach pracowały niejednokrotnie całe rodziny. Z lokalnych pokładów gliny powstawała ceramika słynąca z jakości i różnorodności.

Naczynia, zabawki, ozdobne figury i inne przedmioty wypalano w tradycyjnych piecach na trzy sposoby: „na siwo”, „na biskwit” i szkliwione. Z czasów zastoju spowodowanych zastępowaniem naczyń glinianych trwalszymi – blaszanymi, garncarstwo przechodziło do kolejnych etapów rozwoju. Stowarzyszenie Cepelia zapoczątkowało w latach 50 – tych modę na ludowość i wytyczyło nowe kierunki dla garncarstwa. Pracę z lokalnym surowcem zaczynali wówczas twórcy, których sława dotarła daleko poza granice Medyni. Dziś misy, dzbany, dwojaki czy gliniane zabawki i figurki znaleźć można w wielu muzeach w Polsce i zagranicą, jak choćby w Nowym Jorku i Tokio.

W XXI wieku garncarstwo stało się wizytówką Medyni i lokalną atrakcją turystyczną. Powstała Zagroda Garncarska i Ścieżka Rowerowa „Garncarski Szlak”. Turyści przyjeżdżają tu, by dotknąć z bliska wiekowych tradycji, stworzyć z lokalnej gliny coś własnego, nabyć piękną ceramikę użytkową znakomicie nadającą się do realizacji kulinarnych fantazji oraz by wziąć udział w dorocznym Jarmarku Garncarskim – święcie garncarstwa.

Ośrodek Garncarski „MEDYNIA” to wyjątkowa mozaika, na którą składa się przekazywana przez pokolenia TRADYCJA, MIEJSCA, które są jej świadkami, LUDZIE, dla których garncarstwo było i jest drogą życia, oraz PRZYSZŁOŚĆ czerpiąca z tradycji i wytyczająca nowe kierunki.

Zagroda Garncarska

Zagroda Garncarska to najważniejszy punkt na Garncarskim Szlaku. Powstała na początku XXI wieku. Obecnie jest w trakcie rewitalizacji. Po jej zakończeniu stanowić będzie połączenie tradycji z nowoczesnością.

W nowym obiekcie znajdować się będą m.in. obecny duży piec garncarski oraz mniejszy do prowadzenia wypału ceramiki, gliniany kominek wykonany przez Stefana Głowiaka w latach 70., ceramiczna makieta zagłębia garncarskiego, galeria ceramiki, a także miejsce, gdzie będzie można obejrzeć archiwalne filmy o medyńskim zagłębiu oraz pracownia do prowadzenia całorocznych zajęć ceramicznych. Zarówno w starych chatach, jak i w tym nowoczesnym budynku można będzie posłuchać nagrań starszych mieszkańców okolicy opowiadających o dawnym życiu garncarzy.

Galeria Rzeźby Ceramicznej Władysławy Prucnal

Władysława Prucnal to artystka ludowa z Medyni Głogowskiej. Miała 13 lat, kiedy odkryto jej niesamowity talent. Z czasem zyskała uznanie na całym świecie. Pani Władysława tworzy gliniane figurki, które przedstawiają sceny z życia dawnej wsi, rzeźby o tematyce religijnej oraz wizerunki wielkich Polaków. W swoim dawnym, drewnianym domu urządziła galerię, w której można podziwiać dzieła artystki. To tylko niewielka część jej dorobku. Większość prac jest rozszana po różnych galeriach w Polsce i zagranicą. Władysława Prucnal otrzymała prestiżową Nagrodę im. Oskara Kolberga – najwyższe polskie odznaczenie dla twórców kultury ludowej.

Izba Pamięci Jana Kota przy Szkole Podstawowej w Medyni Głogowskiej

W latach 50. spółdzielnia Cepelia założyła w medyńskiej szkole pracownię ceramiczną.

Zajęcia w pracowni prowadzili: Władysław Prucnal oraz dwaj wybitni garncarze – Andrzej Ruta i Jan Kot. Obecnie w tym miejscu można oglądać prace uczniów i mistrzów, narzędzia garncarskie, dawne fotografie oraz kolekcję zabytkowej ceramiki. Po śmierci Jana Kota utworzono tu izbę pamięci, której nadano jego imię.

Pracownie garncarskie

Na terenie garncarskich wiosek można dziś znaleźć wiele pracowni garncarskich, tych działających i tych, które są już jedynie świadkami dawnych czasów. Zachowane piece garncarskie mogłyby opowiedzieć wiele historii wspólnych spotkań przy wypale i, tego znanego wszystkim garncarzom i ceramikom uczucia, kiedy ze stygnącego pieca wyciąga się ceramikę. Ostatni etap trudnej pracy garncarza.

W okresie największego rozwoju ośrodka czynnych tu było ponad 120 warsztatów garncarskich. Dziś ceramika wytwarzana jest w pracowniach dwóch wielopokoleniowych rodzin garncarskich: rodziny Plizgów i Jurków. Nowo powstające pracownie dają nadzieję na kontynuację tradycji garncarskich ośrodka.

Pracowania rodziny Plizgów to miejsce, gdzie obok tradycyjnej ceramiki można zakupić naczynia o nowoczesnym designie a także gliniane rzeźby. Andrzej i Barbara Plizgowie prowadzą pokazy garncarskie i lekcje toczenia na kole oraz ręcznego wykonywania rzeźb w swojej pracowni, w Zagrodzie Garncarskiej oraz podczas różnorodnych imprez plenerowych. Wypalają ceramikę w piecu elektrycznym. Karolina Plizga – Róg to uzdolniona artystka, która poszła w ślady rodziców. Z wykształcenia jest magistrem sztuki. Pracuje na kole garncarskim, zajmuje się rzeźbą ceramiczną. Na jej rzeźby oraz pamiątki regionalne można trafić na terenie całej Polski. Jarosław Róg jest właścicielem Kuźni Róg i na co dzień zajmuje się kowalstwem artystycznym. Współpracując z warsztatem garncarskim, umiejętnie łączy metaloplastykę z elementami ceramiki.

Nieopodal znajdują się **pracownie rodziny Jurków**. Jan Jurek przez ponad 60 lat pracy tworzył ceramikę o tradycyjnych kształtach i zdobieniach. Przez wiele lat wytwarzał ceramikę dla Cepelii, prowadził także lekcje garncarskie i warsztaty w Zagrodzie Garncarskiej. Za swoją pracę nagradzany był wieloma nagrodami, z których najważniejszą jest otrzymana w 2014 roku Nagroda im. Oskara Kolberga „Za zasługi dla kultury ludowej” – najwyższe w Polsce odznaczenie w dziedzinie kultury ludowej. Swoją garncarską pasję przekazał synom – Kazimierzowi i Leszkowi, którzy prowadzą własne warsztaty. Wypalają ceramikę w tradycyjnych, opalanych drewnem, piecach, tak jak robiło się to sto i więcej lat temu i są obecnie ostatnimi garncarzami, którzy potrafią dokonać tej wymagającej dużego doświadczenia sztuki.

Z zachowanych dawnych pracowni garncarzy wymienić należy położoną obok Zagrody Garncarskiej **pracownię Edwarda Jurka**. Znajdują się tu nie tylko garncarskie akcesoria (koło garncarskie czy walec do przygotowywania gliny), ale również sprzęty, takie jak wirówka do mleka, praska do sera i zestaw do wypiekania chleba. W pracowni **Franciszka Noworola** można znaleźć nie tylko narzędzia garncarskie i prace mistrza, ale również liczne dyplomy za osiągnięcia w różnych konkursach. Warto dodać, że w pracowni znajdują się także prace wnuczki tego niezwykle uzdolnionego rzemieślnika.

Ślady garncarstwa można spotkać w wielu jeszcze domach i pracowniach. Narzędzia, koła garncarskie, zachowana ceramika, zabawki gliniane, pamiątki, dyplomy, medale pieczętowane przechowywane przez rodziny garncarzy czy piece garncarskie położone w pracowniach, obok zabudowań, przy rzekach i drogach najlepiej można poznać, uczestnicząc w organizowanych grach terenowych.

Park Matki Bożej Jagodnej

W dawnych czasach borówki były wielkim darem natury dla okolicznych mieszkańców. Były skarbem, który nieraz ratował ich od głodu. Ludność nie bez powodu modliła się do Matki Boskiej Jagodnej. Gliniana figurka Maryi, która znajduje we wspaniale utrzymanym parku pełnym drzew i krzewów owocowych, położonym na pograniczu Medyni Łańcuckiej i Pogwizdowa, trzyma w ręku charakterystyczny medyński dzban z jagodami. Autorką rzeźby jest Władysława Prucnal.

Stary cmentarz w Medyni Głogowskiej

Cmentarz powstał w I połowie XIX wieku i jest jednym z najstarszych w powiecie łańcuckim, położonych poza terenem kościelnym. Znajduje się przy polnej drodze na zachód od kościoła. Zachowało się tu kilka nagrobków o cechach zabytkowych. Wśród nich jest grobowiec rodziny Łokietków z rzeźbą Chrystusa (Ecce Homo) oraz nagrobek Tomasza Stopy (zm. 1913 r). Na cmentarzu spoczywa ks. Walenty Zgrzebny, który brał udział w dwóch zrywach niepodległościowych – powstaniu, które próbowano wzniecić w 1846 roku i Powstaniu Styczniowym.

Kościół pw. Nawiedzenia NMP w Medyni Głogowskiej

Kościół zbudowano w 1958 roku. Dzięki współpracy profesora Jana Budziły z krakowskiej ASP, miejscowych garncarzy i twórców, takich jak Władysława Prucnal, powstała świątynia jedyna w swoim rodzaju. W medyńskim kościele znajdują się gliniane mozaiki przedstawiające sceny z życia Maryi (ponad 80 m² powierzchni). Zdobia prezbiterium, chór, ambonę i stacje Drogi Krzyżowej.

Kapliczka na Wzgórzu

Na wzgórzu nieopodal kościoła w Medyni Głogowskiej znajduje się kapliczka z wizerunkiem Matki Bożej Szkaplerznej. Powstała na przełomie XVIII i XIX wieku. Według legendy w tym miejscu dwa razy objawiła się Piękna Pani. Podobno za drugim razem widziano ją 27 lipca 1944, czyli w dniu, kiedy w wyniku działań wojennych spłonął stary medyński kościół.

Pracownia garncarska w Ośrodku Kultury – Ale Wypał

W Ośrodku Kultury w Medyni Głogowskiej znajduje się Pracownia Ceramiczna „Ale Wypał” z elektrycznym piecem garncarskim. Można tu podziwiać figurki zrobione przez dzieci uczęszczające na zajęcia. Warto przyrzeć się ścianie wyłożonej kolorową, glinianą mozaiką.

Wydawca: Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Czarnej

Publikacja została zrealizowana w ramach projektu:
„Wszyscy jesteśmy garncarzami – odkrywanie tradycji Medyni”

Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach Programu Kultura – Interwencje 2020.

Zdjęcia: archiwum GOKiR Czarna, Agnieszka Nawłoka,
Przemysław Nieciecki/PION, Tadeusz Poźniak

Tekst: Jolanta Superson i Michał Okrzeszowski

Projekt graficzny i skład: Weronika Wojtowicz

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

GOKiR
CZARNA

Partner

kontakt

biuro Gminnego Ośrodka Kultury i Rekreacji w Czarnej

T: 17 22 62 323

biuro@gok-czarna.pl

Fb: Ośrodek Garncarski w Medyni Głogowskiej

www.medynia.com.pl

GOKiR
CZARNA

